

Інвентаризація зелених насаджень. Оцінка якості утримання зелених насаджень

<https://www.youtube.com/watch?v=TuG7TBaI28g>

Інвентаризація зелених насаджень як документальний облік всіх садово-паркових елементів об'єкту озеленення виконується відповідно до «Інструкції з інвентаризації зелених насаджень», затвердженої наказом Держбуду України, ГКН 03.08.007-2002 зі змінами 10.04.2006 №105 та 16.01.2007 №8.

Інструкцію розроблено відповідно до вимог Положення про державну систему моніторингу довкілля, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.98 №391 та вимог Закону України «Про благоустрій населених пунктів» та інших законів України.

Інвентаризація об'єктів зеленого господарства здійснюється з метою одержання достовірних даних щодо кількісних і якісних характеристик зелених насаджень на території населеного пункту.

Дані інвентаризації сприяють створенню та формуванню високо декоративних і екологічно ефективних та стійких до несприятливих умов навколишнього природного середовища зелених насаджень.

В ході виконання інвентаризації проводиться визначення загальної площі об'єкту, в тому числі під деревами, кущами, квітниками, газонами, доріжками тощо. Визначається кількість дерев і чагарників за видами насаджень, породами, віком, діаметром на висоті 1,3м стовбура дерев та їхнього якісного стану. Визначається також вартість об'єкту в цілому та окремих його ділянок.

По матеріалах інвентаризації складається паспорт об'єкту (об'єкту благоустрою території підприємств, установ, організацій, інших земельних ділянках, на яких розміщені зелені насадження, вільні території, на яких розміщені зелені насадження), затвердженої форми.

Паспорт об'єкту затверджується балансоутримувачем чи власником або користувачем земельних ділянок, на яких розміщені зелені насадження, підписується виконавцем робіт інвентаризації.

Дані паспорту заносять в облікові бухгалтерські документи балансоутримувачів, власників чи користувачів земельних ділянок, на яких розміщені зелені насадження. Копія паспорту передається в місцеві органи самоврядування для складання реєстру зелених насаджень.

Паспорт об'єкту підлягає плановому оновленню один раз на 5 років.

Позаплановий облік зелених насаджень проводиться при переході прав власності на земельні ділянки, на яких розміщені зелені насадження до іншого власника, користувача або балансоутримувача при значній втраті чи нанесенні шкоди зеленим насадженням у результаті аварійних, надзвичайних ситуацій або нанесення зеленим насадженням шкоди в результаті протиправних дій юридичними чи фізичними особами.

Позаплановий облік проводиться в тому самому порядку.

У разі проведення робіт з розвитку, реконструкції або капітального ремонту об'єктів зеленого господарства або виникнення змін, пов'язаних з будівництвом об'єктів іншого призначення на територіях, що перебували під зеленими насадженнями, виконуються поточні інвентаризаційні роботи.

Будівлі, підземні та наземні споруди, розміщені на об'єктах зеленого господарства, підлягають обліку згідно з Інструкцією про порядок проведення інвентаризації об'єктів нерухомого майна, затвердженою наказом Держбуду України 24.05.2001 №127 та зареєстрованою в Міністерстві 10.07.2001 за №582/5773.

У результаті проведення інвентаризації на кожний об'єкт зеленого господарства складається інвентаризаційний план в масштабі, залежно від площі об'єкту, на який наносяться усі будівлі, споруди, водоймища, опори електричних, телефонних та радіомереж, оглядові колодязі інженерних мереж, стаціонарні водо поливальні мережі, лавки, канави, дерева, чагарники, живоплоти, квітники контурами всього масиву або кожен окремо.

Інвентаризація об'єктів зеленого господарства проводиться в натурі з використанням наявних планів, геодезичних матеріалів, креслень, проектів, графічних матеріалів обліку споруд з дорожньомостового господарства тощо.

Визначення порід дерев та чагарників здійснюється фахівцями зеленого будівництва, дендрологів, ботаніків.

У процесі інвентаризації зелених насаджень ведеться робочий щоденник, до якого вносяться відомості щодо дерев, чагарників по виду насаджень, складу порід, віку, кількості, якісного стану насаджень.

Газони і квітники враховуються за площею. У багаторічних квітниках враховуються також і кількість кущів та якісний стан.

Балансоутримувачі, власники або користувачі земельних ділянок, на яких розміщені зелені насадження, щорічно вносять зміни в облікових документах, які пройшли на об'єктах чи земельних ділянках, де розміщені зелені насадження за цей період.

Відповідальність за проведення інвентаризації і складання паспорту об'єктів покладається на балансоутримувачів об'єктів благоустрою за рахунок коштів місцевих органів самоврядування на власників чи користувачів земельних ділянок, на території яких знаходяться зелені насадження, власників територій підприємств, установ, організацій; уповноважених органів, визначених місцевими органами самоврядування на безхазяйних земельних ділянках, на яких розміщені зелені насадження – за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Виконавцями робіт з інвентаризації зелених насаджень та складання паспорту об'єкту можуть бути бюро технічної інвентаризації, інші підприємства, організації, які мають на це право, а також власники зелених насаджень чи балансоутримувачі, якщо мають технічні можливості та дозвіл місцевих органів самоврядування.

Реєстр зелених насаджень являє собою узагальнення даних про типи, видовому складу, віку, якості та кількості зелених насаджень на території населеного пункту. Узагальнення даних проводиться на електронному та паперовому носіях.

Реєстр ведеться на основі даних паспортів об'єктів.

Організація робіт по веденню реєстру покладається на місцеві органи самоврядування: сільських, районних та міських. У великих містах реєстр ведеться районними органами місцевого самоврядування та узагальнюються міськими органами самоврядування.

Метою ведення реєстру зелених насаджень є:

- одержання достовірних комплексних даних про кількість і стан зелених насаджень;
- ведення моніторингу стану і кількості зелених насаджень;
- визначення основних напрямів селищної, районної та міської політики в утриманні, розвитку і захисту зелених насаджень;
- розробка програм, заходів щодо розвитку зелених зон міст та населених пунктів України.

Реєстр зелених насаджень ведеться в розрізі територій, населених пунктів, районів великих міст та в цілому по місту. Місцевими органами самоврядування визначаються уповноважені органи по веденню реєстру зелених насаджень.

Реєстр ведеться по визначеній формі.

Поновлення даних реєстру проводиться: о на об'єкти благоустрою комунальної власності раз на 2 роки; о на інших територіях один раз в 5 років.

Контроль стану експлуатації і утримання об'єктів зеленого господарства на міській території незалежно від форм власності виконується органами місцевого самоврядування, а також прогнозування і розвиток перспективного плану зеленого господарства.

Обстеження зелених насаджень для оформлення виділення земельних ділянок під нове будівництво, реконструкцію, на проведення робіт по видаленню хворих, аварійних, які втратили декоративні властивості дерев та чагарників, по санітарній рубці виконується комісією, затвердженою рішенням виконавчого органу місцевого самоврядування, яка складає акти обстеження, їх узгодження, видачу дозволів, ордерів на знесення та пересадку дерев та чагарників після сплати відновної вартості зелених насаджень.

Визначення обсягів збитків за ушкодження зелених насаджень самовільними рубками, пошкодження до ступеню припинення росту дерев та чагарників, пошкодження або знищення газонів та квітників та інші правопорушення на об'єктах зеленого господарства виконується балансоутримувачем об'єктів на основі Постанови КМУ від 9 квітня 1999р. №559 «Про такси для обчислення розміру шкоди, заподіяної зеленим насадженням у межах міст та інших населених пунктів» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №1789 від 28.12.2001р.

Визначення якісного стану насаджень за ознаками при розрахунку балансової вартості об'єктів садово-паркового господарства за трьома ознаками (добрий, задовільний, незадовільний стан) всіх видів зелених насаджень окремо проводиться під час інвентаризації зелених насаджень, а також оцінка якості стану лісопаркових та санітарнозахисних зон.

Оцінка якості утримання зелених насаджень і елементів зовнішнього благоустрою проводиться по різних порах року з різними показниками їх стану по п'ятибальній системі.

Охорона та догляд за зеленими насадженнями

1. Охороні та відновленню підлягають усі зелені насадження в межах населених пунктів під час проведення будь-якої діяльності, крім зелених насаджень, які висаджені або вирости самосівом в охоронних зонах повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільчих пунктів і підприємств.

2. Охорона, утримання та відновлення зелених насаджень на об'єктах благоустрою, а також видалення дерев, які вирости самосівом, здійснюються за рахунок державного або місцевих бюджетів залежно від підпорядкування об'єкта благоустрою, а на земельних ділянках, переданих у постійне користування або в оренду, за рахунок їх власників або користувачів відповідно до нормативів, затверджених у встановленому порядку.

Генеральний план розвитку населених пунктів України розробляється і реалізується з урахуванням вимог захисту зелених насаджень та забезпечення їх питомої ваги щодо загальної площі населеного пункту в кількості згідно з нормативами затвердженими в установленому порядку.

Містобудівна діяльність в населених пунктах проводиться з виконанням вимог охорони зелених насаджень.

Господарська та інша діяльність здійснюється з урахуванням коштів необхідних на охорону утримання та відновлення зелених насаджень і приміських лісів.

При здійсненні містобудівної та господарської діяльності виникає необхідність видалення зелених насаджень.

Видалення зелених насаджень (Постанова Кабінету Міністрів України від 1.08.2006р. №1045 «Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах») може бути дозволено при:

- реалізації передбаченою містобудівною документацією проекту забудови населених пунктів, який має позитивний висновок державної екологічної експертизи;
- реконструкції та капітального ремонту об'єктів зеленого господарства згідно затвердженим в установленому порядку проектом;
- видалення аварійних, сухостійних і фаутих дерев, чагарників, а також санітарних рубок, рубок догляду за лісом у приміських лісах;
- ліквідації аварійних і надзвичайних ситуацій на інженерних мережах населеного пункту;
- до досягнення деревом вікової межі;
- відновлення згідно з висновками органів санітарноепідеміологічного нагляду світлового режиму в житлових приміщеннях, які затіняються деревами, висадженими з порушенням чинних будівельних і санітарних норм;

- проведенні господарської діяльності в охоронних зонах повітряних і кабельних ліній, трансформаторних станцій, розподільчих пунктів;
- проведення господарської діяльності на територіях розсадників по вирощуванню декоративних дерев та кущів;

При видаленні зелених насаджень в обов'язковому порядку сплачується відновна вартість зелених насаджень, яка розрахована згідно порядку визначення відновної вартості, затвердженою центральним органом виконавчої влади.

Відновна вартість сплачується при:

- забудові територій житлових районів і мікрорайонів;
- будівництві житлових будинків на територіях існуючого житлового фонду;
- будівництво нових промислових підприємств, організацій;
- будівництві нових інженерних мереж, котелень, підстанцій тощо;
- реконструкції та капітального ремонту територій

промислових підприємств закладів культури, охорони здоров'я, житлового фонду, наукових закладів, адміністративних будівель і т.д.;

- будівництві нових адміністративних будівель, закладів культури, науки, охорони здоров'я, спортивних майданчиків;
- будівництві нових та реконструкції існуючих транспортних магістралей.

Оплата відновної вартості зелених насаджень у цих випадках здійснюється шляхом попереднього внесення платежів за видалення зелених насаджень на розрахунковий рахунок уповноваженого органу, визначеного місцевими органами самоврядування.

Вартість відновної вартості зелених насаджень включається в кошториси робіт цих будівель проектною організацією.

Видалення зелених насаджень, незалежно від форм власності, здійснюється лише на підставі розпорядчого документу місцевих органів самоврядування та ордерів на видалення зелених насаджень, які видаються уповноваженим органом, визначеним місцевим органом самоврядування чи порубочних квитків, які видаються в установленому порядку лісопарковими господарствами.

Підставою для підготовки розпорядчого документу місцевих органів самоврядування щодо видалення зелених насаджень на житловій території населених пунктів є акт обстеження стану зелених насаджень, що підлягають видаленню, який складається комісією, визначеною місцевим органом самоврядування. В склад комісії включається в обов'язковому порядку представник місцевих органів Міністерства охорони навколишнього природного середовища, балансоутримувач об'єкту благоустрою, уповноважений орган місцевого органу самоврядування.

Видалення аварійних, сухостійних, фаутих дерев і чагарників, а також видалення при рубках догляду в приміських лісах проводить балансоутримувач об'єкту з залученням спеціальної комісії без підготовки розпорядчого документу та сплати відновної вартості.

На присадибних ділянках видалення дерев і кущів проводить власник або користувач земельної ділянки на свій розсуд.

Видалення дерев, чагарників при ліквідації стихійного лиха, аварійних та надзвичайних ситуацій проводиться негайно з подальшим оформленням необхідних документів без сплати відновної вартості.

Прийняття в експлуатацію об'єктів нового будівництва, реконструкції або капітального ремонту споруд та будівель здійснюється державною комісією з обов'язковою участю органів місцевого самоврядування.

Утримання об'єктів зеленого господарства

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування визначають на конкурсних засадах відповідно до закону балансоутримувачів об'єктів благоустрою зеленого господарства державної та комунальної власності та щорічно затверджують заходи з утримання та ремонту цього об'єкту на наступний рік та передбачають кошти на виконання цих заходів. Балансоутримувач об'єкту несе повну відповідальність за виконання затверджених заходів у повному обсязі.

На території об'єктів відповідно до містобудівної документації, можуть бути розташовані будівлі та споруди торговельного, соціальнокультурного, спортивного та іншого призначення. Власники цих будівель та споруд зобов'язані забезпечити належне утримання наданої їм земельної ділянки, а також на умовах договору, укладеного з балансоутримувачем, забезпечувати належне утримання закріпленої за ними прилеглої території або брати пайову участь в утриманні об'єкту.

Межі закріпленої території та обсяги пайової участі визначають місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування на

об'єктах у державної чи комунальної власності. Відповідальність за збереження зелених насаджень і належний догляд за ними покладається:

- щодо зелених насаджень на об'єктах благоустрою державної чи комунальної власності на балансоутримувачів цих об'єктів;
- на територіях установ, підприємств, організацій та прилеглих територіях, згідно рішення державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування на ці установи, організації, підприємства;
- на територіях земельних ділянках, які відведені під будівництво – на власників цих територій;
- на безгосподарчих територіях, пустирях на місцеві органи самоврядування;
- на приватних садибах і прилеглих ділянках на їх власників або користувачів.

Права та обов'язки балансоутримувача об'єктів благоустрою зеленого господарства

Балансоутримувач об'єкта благоустрою зеленого господарства має право:

- брати участь у розробленні планів соціально-економічного розвитку населених пунктів;
- брати участь в обговоренні проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів з питань озеленення населених пунктів;
- залучати на договірних засадах підприємства і організації незалежно від форм власності до виконання окремих робіт на об'єктах зеленого господарства;
- на відшкодування збитків заподіяних внаслідок пошкодження об'єктів зеленого господарства;
- вимагати від користувачів об'єктів дотримання ними законодавства України в цій сфері.

Балансоутримувачі об'єкту зобов'язані:

- утримувати в належному санітарно-технічному стані об'єкт благоустрою (виконання заходів затверджених місцевими органами самоврядування);
- не допускати внесення змін в архітектурно-планувальне рішення, зокрема фарбування монументів, пам'ятників, скульптур без погодження з відповідними органами;

- дотримуватись технологій щодо догляду, експлуатації та ремонту, регулярно проводити заходи щодо запобігання передчасного зносу об'єктів;
- усувати пошкодження інженерних мереж, наслідки аварій, стихійного лиха на об'єктах;
- проводити інвентаризацію та паспортизацію об'єктів благоустрою відповідно до планів та в межах виділених державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування коштів;
- брати участь у роботі комісій з прийняття в експлуатацію нових реконструйованих та капітально відремонтованих об'єктів;
- брати участь в комісіях на обстеження зелених насаджень на предмет проведення санітарних рубок чи знесення зелених насаджень;
- видачі дозволів на вирубку сухостійних, буреломних та пошкоджених шкідниками і хворобами окремих дерев і чагарників;
- прогнозувати та розробляти перспективні і пріоритетні напрями розвитку об'єктів благоустрою зеленого господарства;
- контролювати дотримання технології робіт, правил охорони зелених насаджень підрядними організаціями на об'єктах благоустрою;
- підготовка зведених звітів з питань розвитку та утримання об'єктів благоустрою;
- визначати обсяги збитків заподіяних внаслідок пошкодження об'єктів благоустрою зеленого господарства.

Забезпечення благоустрою та озеленення територій підприємств, установ та організацій

Підприємства, установи та організації забезпечують:

- благоустрій та озеленення земельних ділянок наданих їм на праві власності чи праві користування відповідно до закону;
- утримання в належному стані закріплені за ними території на умовах договору з балансоутримувачем;
- усувати на закріплених за ними територіях за власний рахунок та в установлені строки пошкодження інженерних мереж або наслідки аварій, що сталися з їх вини;

- проведення згідно з планами, затвердженими органами державної влади, органами місцевого самоврядування інвентаризації та паспортизації зелених насаджень;
- дотримання технологій щодо догляду за зеленими насадженнями, дорогами, елементами благоустрою, ремонту елементів благоустрою;
- відшкодування збитків та іншу шкоду, завдану ними внаслідок порушення законодавства з питань благоустрою та охорони навколишнього природного середовища;

Рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо території певного населеного пункту є обов'язковими для виконання, розміщеними на цій території підприємствами, установами, організаціями і громадянами, які на ній проживають.

Для раціонального використання трудових і матеріальних ресурсів при будівництва і експлуатації об'єктів зеленого господарства слід розробляти технологічні карти, які включають технологію і розрахунок вартості робіт: посадка дерев і чагарників, створення газонів і квітників, влаштування площадок і доріжок з урахуванням сучасних машин і механізмів, поповнення відпаду і післяпосадкового догляду, всі види робіт з догляду за деревами, чагарниками, газонами, квітниками й елементами благоустрою та ін.

Технологічні карти розробляють підприємства-балансоутримувачі на об'єктах благоустрою державної чи комунальної форми власності, підприємства власники чи користувачі земельних ділянок на яких розміщені зелені насадження.

Характерною відмінною особливістю виробничого процесу на підприємствах зеленого будівництва на відміну від промислових підприємств, будівельних та інших організацій являється те, що готова продукція створюється не тільки під впливом людського праці безпосередньо, а також під доволі тривалою дією природнокліматичних факторів. В цьому відношенні виробничі процеси в зеленому будівництві мають загальні риси із сільськогосподарськими рослинницькими галузями.

У зв'язку з тим, що закінчений озелененням об'єкт не являється готовим з точки зору «кінцевого продукту», так як на його формування ще необхідно витратити працю та засоби, а також повинно бути довготривала дія природно-кліматичних факторів, то істотної різниці між ремонтно-будівельними організаціями зеленого будівництва та

організаціями, які проводять догляд та утримання зелених насаджень, нема.

Підприємства декоративного садівництва по характеру виробничих процесів, методах планування та порядку фінансування являються самостійною групою підприємств і по характеру виробництва ближче до сільськогосподарських підприємств (зараз, в основному, приватні підприємства або ж орендні).

На основі даних інвентаризації, сумарних показників утримання одного гектару різного виду зелених насаджень складаються виробничо-фінансові плани підприємства. Важливою складовою частиною планів являються кошториси на утримання об'єктів – технологічні карти. Кошториси складаються на основі даних про кількість та площу видів зелених насаджень, розраховується потреба в робочій силі, матеріалах, транспорту, механізмах тощо.

На основі всіх розрахунків складається зведений кошторис на загальну суму утримання всіх закріплених об'єктів.

Фінансування проводиться в розмірі виділених лімітів бюджетних коштів.

Питання для контролю:

1. Мета проведення інвентаризації зелених насаджень.
2. Реєстр зелених насаджень.
3. Видалення зелених насаджень.
4. Охорона та контроль якості утримання зелених насаджень.
5. Коли проводиться сплата відновної вартості зелених насаджень?
6. З чого складається організація будівництва в зеленому господарстві населеного пункту?
7. Які роботи забезпечує балансоутримувач зелених насаджень?
8. Відповідальність власників зелених насаджень.
9. Планування робіт з утримання зелених насаджень.